

STORTINGET

Innst. 304 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:77 S (2019–2020)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Ørsal Johansen, Terje Halleland og Jon Georg Dale om en effektiv forvaltning av ulvebestanden i tråd med bestandsmålet

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen snarest, og senest innen utgangen av april 2020, komme tilbake til Stortinget med et konkret forslag til endringer i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, som uttømmer handlingsrommet etter Bernkonvensjonen for å ta hensyn til andre offentlige interesser av vesentlig betydning, herunder en klar forståelse av at å føre en forvaltning av ulv i tråd med Stortingets fastsatte bestandsmål er en slik offentlig interesse.
2. Stortinget ber regjeringen senest i august 2020 legge frem en gjennomgang av potensialet for skade på beitedyr begått av ulv fra ulvesonen, herunder betydningen dette kan ha for å fatte fellingsvedtak etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Landbruksdirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi involveres i arbeidet.
3. Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen august 2020 legge frem et forslag om å innskrenke det samlede forvaltningsområdet for ulv med 20 pst., samt en vurdering av hvilke områder som bør tas ut for å dempe konflikter med beitenæringen og

hvilke konsekvenser dette kan ha for mulighetene for å forvalte bestandsmålet.

4. Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv slik at det ikke differensieres mellom områder i og utenfor ulvesonen. Lengden på lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen skal legges til grunn.
5. Stortinget ber regjeringen gi rovviltneemndene full instruksjonsmyndighet over egne sekretariat.
6. Stortinget ber regjeringen klargjøre rovviltneemndenes ansvar for å tilstrekkelig begrunne fellingsgrunnlag og lovanvendelse i hvert enkeltstående fellingsvedtak.
7. Stortinget ber regjeringen gjennomføre GPS-merking av hele den norske ulvebestanden. Informasjonen gjøres tilgjengelig når skadefellingsvedtak er fattet.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Terje Halleland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til Representantforslag 77 S (2019–2020) om en effektiv forvaltning av ulvebestanden i tråd med bestandsmålet.

Komiteen legger til grunn at de vedtatte rovviltforlikene (St.meld. nr. 15 (2003–2004), jf. Innst. S. nr. 174 (2003–2004) og Dokument 8:163 S (2010–2011)), naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen danner rammene for gjeldende rovviltpolitikk, sammen med ulveforliket fra 2016, jf. Innst. 257 L (2016–2017).

Komiteen viser til at norsk rovdyrforvaltning bygger på den todelte målsettingen, hvor det skal sikres bærekraftige bestander av de store rovviltartene samtidig som det skal legges til rette for en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. Komiteen understreker at rovviltforlikene, som er vedtatt av et stort flertall i Stortinget, har som mål å dempe konfliktene i rovviltforvaltningen.

Komiteen viser til at forlikene har vært basert på at forvaltningen skal skje med utgangspunkt i forpliktelsene etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.

Komiteen viser for øvrig til den parallelle behandlingen av Prop. 90 L (2019–2020) med tilhørende merknader i Innst. 305 L (2019–2020), samt til behandlingen av Dokument 8:67 L (2019–2020) og tilhørende merknader i Innst. 297 L (2019–2020).

Komiteen viser for øvrig til svarbrev fra statsråd Sveinung Rotevatn av 11. mars 2020. Brevet er lagt ved innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, ser at det de siste årene har vært et betydelig og økende konfliktnivå mellom ulike interesser, og at dette har vært spesielt tydelig i ulveforvaltningen. Bestandstallet for ulv har gjennomgående vært høyere enn det stortingsflertallet la til grunn i ulveforliket i 2016, der bestandsmålet var fastsatt til fire til seks ynglinger, hvorav tre skal være helnorske. I årene etter dette viser tallene at det har vært et gjennomsnitt per år på 8,6 valpekull. Flertallet ser at konfliktsituasjonen knyttet til ulveforvaltningen ikke er løst, og at forslaget innebærer en rekke tiltak for å nå målet om en effektiv forvaltning. Flertallet ser behovet for at det gjøres endringer og presiseringer i rovdyrpolitikken for å få ulvebestanden ned på bestandsmål.

Flertallet viser til at rovviltforlikene som er vedtatt av et bredt flertall i Stortinget, har som mål å sikre en bærekraftig bestand av rovvilt i Norge og å dempe konfliktene i rovviltforvaltningen. Likevel har ikke forlikene hatt den ønskede effekten for å dempe konfliktene mellom beitenæringen og naturinteressene, og de siste årene har det vært et betydelig og økende konfliktnivå mellom ulike interesser. Flertallet viser til at dette har vært spesielt tydelig i ulveforvaltningen. Bestandstallet for ulv har økt de senere årene og vært høyere enn det stortingsflertallet la til grunn i ulveforliket i 2016, noe

som igjen har økt konfliktnivået i forvaltning av rovvilt, og særlig ulv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet legger til grunn at de vedtatte rovviltforlikene, naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen danner rammene for gjeldende rovviltpolitikk. Norge skal ivareta den todelte målsettingen, hvor det skal sikres bærekraftige bestander av de store rovviltartene, samtidig som det skal legges til rette for en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. Disse medlemmer tar det økende konfliktnivået på alvor og har sett det nødvendig å justere noe på rovviltpolitikken, slik at konfliktene knyttet til forvaltningen av ulv ble redusert. Disse medlemmer mener at vilkåret for forvaltningen (uttak) for felling skal anses å være oppfylt når bestandsmålet er nådd og felling ikke truer bestandens overlevelse, i tråd med våre internasjonale forpliktelser.

Disse medlemmer har merket seg at flere av forslagsstillernes sju forslag i representantforslaget går direkte inn i enkeltelementer i forvaltningen av ulv som langt på vei allerede er vedtatt politikk og fulgt opp av forvaltningen. Disse medlemmer viser til at det bl.a. etterlyses mer kunnskap om ulv, noe som disse medlemmer mener er godt ivaretatt av de ulike kunnskapsmiljøene, som Rovdata og Miljødirektoratet, Norsk institutt for naturforskning og Høgskolen i Innlandet m.fl. Disse medlemmer vil understreke at Norge innehar en unik kompetanse og oversikt over rovvilt i Norge, som er viktig i forvaltningen av rovvilt.

Disse medlemmer viser i tillegg til at det foreslås å endre lisensfellingsperioden og ulvesonen. Disse medlemmer viser til at lisensfellingsperioden ble endret så sent som i 2019, og ulvesonen ble endret i 2017 på bakgrunn av vedtak i Stortinget. På denne bakgrunn mener disse medlemmer at det vil være uheldig å endre politikken på disse områdene, uten at det er dokumentert at disse endringene av rovviltforlikene vil bidra til å redusere konfliktnivået i rovviltforvaltningen.

Disse medlemmer viser til Dokument 8:67 L (2019–2020) fra Arbeiderpartiet, hvor det er foreslått å innføre en ny bestemmelse i naturmangfoldloven § 18 ved å legge inn det til enhver tid stortingsvedtatte bestandsmålet for rovvilt som nytt punkt i denne paragrafen. Disse medlemmer mener at å legge inn et tillegg i naturmangfoldloven vil kunne bidra til å løse opp i noen av de utfordringene som er knyttet til oppfølging av rovdyrforliket. Disse medlemmer mener derfor at forslag 1 fra forslagsstiller i denne sak allerede er ivaretatt gjennom Arbeiderpartiets lovforslag, som disse medlemmer mener er mer presist, og som vil kunne iverksettes straks etter behandling i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til representantforslaget, som gir utfyllende beskrivelser av behovet for en omlegging av forvaltningen av ulvepolitikken.

Disse medlemmer mener prinsipielt at det hadde vært behov for en enda større omlegging av hele rovdyrpolitikken, og at det derfor burde vært gjennomført forhandlinger om et nytt rovviltforlik som også inkluderte forvaltningen av ulv.

Det er etter komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet sitt syn for store konflikter i rovviltforvaltningen mellom beite- og utmarksinteresser og rovdyrinteressene. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at den todelte målsettingen var ment å dempe disse konfliktene.

Erfaringene fra rovviltforliket i 2004 og 2011 samt ulveforliket i 2016 har etter disse medlemmers syn vist at forlikene ikke i tilstrekkelig grad bidrar til konfliktdeмпing.

Disse medlemmer mener det er en åpenbar utfordring at rovviltprioriterte områder for ulike rovdyrarter legger for stort beslag på de samlede utmarksressursene og vanskeliggjør en effektiv forvaltning av rovdyrstammene.

Disse medlemmer peker på omtalen i representantforslaget som beskriver en forvaltning som ikke i tilstrekkelig grad er i tråd med Stortingets føringer fra 2016. Disse medlemmer peker i den sammenheng på merknader som fremkommer i næringskomiteens uttalelse i Innst. 330 S (2015–2016), og som må anses førende for forvaltningen av bestandsmålet:

«Komiteens flertall viser til at flertallet i energi- og miljøkomiteen foreslår et bestandsmål på 4–6 ynglinger per år, hvorav tre skal være helnorske, og at ynglinger i grenserevir skal telle med en faktor på 0,5. Komiteens flertall vil understreke at bestandsmålet skal oppfattes slik at det er et minimums- og maksimumsmål og at dette er nådd når man har passert 4 og det skal ikke overstige 6. Da skal det iverksettes uttak. Komiteens flertall mener det ville forenklet forvaltning og forståelsen av bestandsmålet dersom man ikke hadde en spesifisering av helnorske ynglinger. Det kom under næringskomiteens høring frem bekymring knyttet til å fastslå bestandsmålet som et intervall. Næringskomiteens flertall mener at det er behov for en tydeligere beskrivelse av hvordan bestandsmålet skal forstås og hvilket tidsrom som skal legges til grunn når man vurderer om bestandsmålet er nådd. Næringskomiteens flertall merker seg at regjeringen foreslår at måloppnåelsen skal baseres på gjennomsnittet av de tre siste års dokumenterte data. Næringskomiteens flertall har merket seg at flertallet i energi- og miljøkomiteen skriver at bestandsmålet bør baseres på det faktiske antallet ynglinger hvert år, og støtter dette. Komiteens flertall vil likevel anbefale at dette presiseres gjennom et eget vedtak i Stortinget der man ber regjeringen legge til grunn et bestandstall basert på faktisk antall ynglinger hvert år

og ikke et gjennomsnitt av de tre siste års dokumenterte data.

Komiteens flertall vil understreke at når bestandsmålet er nådd skal bestandsregulering iverksettes, og da primært gjennom lisensjakt. Lisensjakt gir lokalsamfunn og rettighetshavere/jegere både et ansvar og en rolle i reguleringen av bestandene som er positiv. Kravet om bestandsregulering gjelder også innenfor sona og uavhengig av at det må foreligge skadepotensial på husdyr og tamrein. Komiteens flertall vil understreke at bestandsmål fastsatt av Stortinget er det klart overordnede vedtak.»

Disse medlemmer mener konfliktnivået hadde vært vesentlig lavere dersom disse føringene hadde gitt seg utslag i en faktisk forvaltning som gjorde 6 ynglinger til et tak, slik flertallet, som inkluderte Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, la til grunn.

Disse medlemmer mener derfor at forvaltningen av ulv ikke er i tråd med de klare føringer som Stortinget har lagt.

Disse medlemmer mener at erfaringene vi har høstet de siste årene, skulle tilsi at forvaltningen av rovvilt skjedde gjennom en bedre arbeidsdeling i departementene. Disse medlemmer mener forvaltningen av rovdyr i beiteprioriterte områder burde vært forvaltet av Landbruks- og matdepartementet.

Disse medlemmer viser ut over dette til representantforslaget og fremmer på denne bakgrunn disse forslagene:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og senest innen utgangen av mai 2020, komme tilbake til Stortinget med et konkret forslag til endringer i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, som uttømmer handlingsrommet etter Bernkonvensjonen for å ta hensyn til andre offentlige interesser av vesentlig betydning, herunder en klar forståelse av at å føre en forvaltning av ulv i tråd med Stortingets fastsatte bestandsmål er en slik offentlig interesse.»

«Stortinget ber regjeringen senest i august 2020 legge frem en gjennomgang av potensialet for skade på beitedyr begått av ulv fra ulvesonen, herunder betydningen dette kan ha for å fatte fellingsvedtak etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Landbruksdirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi involveres i arbeidet.»

«Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen august 2020 legge frem et forslag om å innskrenke det samlede forvaltningsområdet for ulv med 20 pst., samt en vurdering av hvilke områder som bør tas ut for å dempe konflikter med beitenæringen og hvilke konsekvenser dette kan ha for mulighetene for å forvalte bestandsmålet.»

«Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv slik at det ikke differensieres mellom områder i og utenfor ulvesonen. Lengden på lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen skal legges til grunn.»

«Stortinget ber regjeringen gi rovviltnemndene full instruksjonsmyndighet over egne sekretariat.»

«Stortinget ber regjeringen klargjøre rovviltnemndenes ansvar for å tilstrekkelig begrunne fellingsgrunnlag og lovanvendelse i hvert enkeltstående fellingsvedtak.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre GPS-merking av hele den norske ulvebestanden. Informasjonen gjøres tilgjengelig når skadefellingsvedtak er fattet.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet er positive til et forslag som skal fremme en effektiv forvaltning av ulvebestanden i Norge, og ønsker velkommen en debatt om hvordan denne skal skje i tråd med bestandsmålet. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet ved flere anledninger har fremmet forslag og tatt initiativ til en debatt med det samme formålet. Disse medlemmer er likevel glade for at Fremskrittspartiet gjennom dette forslaget nå reiser debatten om hvordan en forvaltning av ulv i Norge kan gjennomføres i tråd med det Stortingets flertall har vedtatt.

Når det gjelder forslaget om en endring i naturmangfoldloven § 18 c, viser disse medlemmer til egne merknader fremmet under behandling av Dokument 8:67 L (2019–2020), jf. Innst. 297 L (2019–2020), i den forbindelse. Disse medlemmer oppfatter at dette forslaget i stor grad er sammenfallende med det som fremmes her, men støtter endringer i loven i tråd med intensjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet støtter forslag om en gjennomgang av skade på beitedyr forårsaket av ulv, utenfor ulvesonen, og at dette ses i sammenheng med fellingsvedtak som gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Disse medlemmer ser at en slik gjennomgang kan gi et verdifullt kunnskapsgrunnlag som viser at ulv i ulvesonen utgjør et skadepotensial for de beiteprioriterte områder. Disse medlemmer mener dette i stor grad har vært avvist eller oversett som problemstilling av dagens rovdyrforvaltning.

Disse medlemmer viser videre til forslaget om å innskrenke det samlede forvaltningsområdet for ulv med 20 pst., hvor regjeringen bes legge frem en vurdering av nærmere angitte punkter knyttet opp mot forvaltningen av bestandsmålet. Disse medlemmer vil vise til Senterpartiets programfestede primærstand-

punkt om å fjerne ulvesonen som sådan, og at disse medlemmer er positive til å redusere dagens sone. Disse medlemmer vil likevel peke på at dersom man går videre med dette grepet, uten at bestandsmålet for ulv endres, kan være en risiko for at det blir en enda større belastning på, og økt trykk i, det gjenværende området som da skal utgjøre ulvesonen. Disse medlemmer vil understreke at det å åpne en debatt om dette bringer usikkerhet rundt hva som skal være ulvesone og ikke, og kan være vanskelig å forholde seg til for de som bor og driver næring i disse områdene. Disse medlemmer støtter likevel forslaget og ser at de nærmere vurderingene og debatten om de ulike problemstillingene vil kunne tas opp igjen når dette eventuelt kommer tilbake til Stortinget for behandling.

Disse medlemmer viser til forslag om å endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv og er positive til forslaget om at fellingsperioden utenfor ulvesonen legges til grunn også innenfor sonen. Disse medlemmer vil vise til at Senterpartiets standpunkt er at en effektiv fellingsperiode forutsetter tidligere start, og mener at det å utvide jaktperioden med start fra 1. oktober vil være et godt tiltak. Disse medlemmer viser til at fellingsperioden da vil sammenfalle med jaktperioden for annet vilt, og dermed effektiviserer ulvejakten. Disse medlemmer mener man må bruke muligheten til å dra nytte av at det er mange jegere i terrenget, samt mulighet for sporsnø i enkelte deler av landet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv slik at denne starter 1. oktober hvert år.»

«Stortinget ber regjeringen innføre stående fellings-tillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.»

Disse medlemmer viser til forslagene som omhandler rovviltnemndene og deres ansvar og instruksjonsmyndighet. Disse medlemmer er positive til forslag som kan gjøre de viktige rovviltnemndene bedre i stand til å gjøre det arbeidet de er satt til, og nødvendig myndighets- og ansvarsavklaring slik at vedtak som fattes, effektivt kan settes ut i praksis. Disse medlemmer ser den tydelige utfordringen i at det ikke er gitt noen nærmere retningslinjer for hvordan nemndene kan bruke sekretariatsfunksjonen og deres rolle som utreder av juridisk og faktisk grunnlag for vedtak om felling. Dette er en del av det byråkratiet som eksisterer rundt rovdyrforvaltningen som disse medlemmer ser et helt tydelig behov for å endre. Når det gjelder klargjøring av ansvar for å begrunne fellingsgrunnlag og lovanvendelse, ser disse medlemmer også her

behovet for en avklaring. Disse medlemmer mener dette er spesielt viktig for å unngå situasjoner hvor vedtak om felling lider av saksbehandlingsfeil, så som mangelfull begrunnelse og/eller manglende juridisk forankring, og verdifull tid som skulle vært brukt til å igangsette felling, brukes på unødvendig saks- og klagesaksbehandling.

Disse medlemmer vil for øvrig vise til behandlingen av Prop. 90 L (2019–2020), jf. Innst. 305 L (2019–2020), som er til behandling parallelt med denne saken, og egne merknader og forslag i den forbindelse.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at når det gjelder forslaget om å gjennomføre GPS-merking av hele den norske ulvebestanden, så er dette et forslag som mange av høringsinstansene er skeptiske til. Disse medlemmer ser og deler intensjonen bak forslaget, men er usikker på realismen i gjennomføringen av dette, samt ser at det kan stilles spørsmål knyttet til en kost/nytte-vurdering av et slikt tiltak. Disse medlemmer er enige i at det mangler gode metoder for tilstrekkelig registrering og et realistisk kunnskapsgrunnlag for oversikt over den norske ulvestammen. Disse medlemmer er uansett positive til å se på andre og bedre modeller for bestandsovervåking og registrering enn det som er tilgjengelig i dag, og vil derfor støtte forslaget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge gjennom 50 år har bygget opp et solid lov- og rammeverk for norsk naturforvaltning som gir sterk beskyttelse til dyr som er fredet, og arter som står på rødlista. Dette forslaget vil, dersom det blir vedtatt, være et brudd med den tradisjonen. I verste fall vil forslaget føre til at Norge må trekke seg fra Bernkonvensjonen om vern av ville planter og dyr og deres naturlige leveområder.

Disse medlemmer viser til at ulv er en fredet og kritisk truet art i Norge. Hvis forslagene som her fremmes, blir vedtatt, vil det føre til større uttak av ulv i Norge og en ytterligere svekkelse av bestanden. Videre viser disse medlemmer til statsrådets svar på skriftlig spørsmål fra representanten Une Bastholm, datert 24. februar 2020, Dokument nr. 15:959 (2019–2020), der statsråden slår fast at det ikke er mulig, innenfor rammene av Bernkonvensjonen, å forvalte ulvebestanden etter bestandsmål alene.

Disse medlemmer mener internasjonale avtaler som Bernkonvensjonen er helt avgjørende for å oppnå globale klima- og miljømål, herunder vern av kritisk truede arter. Forslagene som her fremmes, vil etter disse medlemmers vurdering bryte med Bernkonvensjonen. Disse medlemmer mener derfor at forslagene ikke kan vedtas.

Uttalelse fra næringskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 19. mai 2020 oversendt næringskomiteen for uttalelse. Næringskomiteen uttaler følgende i brev av 25. mai 2020:

«Næringskomiteen viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling datert 19. mai 2020 vedrørende Dok 8:77 S (2019–2020) om en effektiv forvaltning av ulvebestanden i tråd med bestandsmålet. Næringskomiteen viser også til Prop. 90 L (2019–2020) og Dokument 8:67 L (2019–2020) som berører tilgrensende tema.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, understreker viktigheten av å sikre en forvaltning av rovdyr som sikrer en god balanse mellom de to sidene i den todelte målsettingen.

Flertallet vil understreke næringskomiteens uttalelse i Innst. 330 S (2015–2016) som er omtalt og gjengitt i innstillingen fra energi- og miljøkomiteen og understreke viktigheten av at bestandsmålet følges opp.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at i enkelte områder er presset fra rovdyr for høyt, blant annet ved at ulvebestanden i de senere år har ligget betydelig over gjeldende bestandsmål. I sum mener dette flertallet at hensynet til nærings-, bygde- og utmarksinteressene vektlegges i for liten grad i forvaltningen av rovdirene.

Næringskomiteen har ingen ytterligere merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen snarest, og senest innen utgangen av mai 2020, komme tilbake til Stortinget med et konkret forslag til endringer i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, som uttømmer handlingsrommet etter Bernkonvensjonen for å ta hensyn til andre offentlige interesser av vesentlig betydning, herunder en klar forståelse av at å føre en forvaltning av ulv i tråd med Stortingets fastsatte bestandsmål er en slik offentlig interesse.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen senest i august 2020 legge frem en gjennomgang av potensialet for skade på beitedyr begått av ulv fra ulvesonen, herunder betydningen dette kan ha for å fatte fellingsvedtak etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Landbruksdirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi involveres i arbeidet.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen august 2020 legge frem et forslag om å innskrenke det samlede forvaltningsområdet for ulv med 20 pst., samt en vurdering av hvilke områder som bør tas ut for å

dempe konflikter med beitenæringen og hvilke konsekvenser dette kan ha for mulighetene for å forvalte bestandsmålet.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv slik at det ikke differensieres mellom områder i og utenfor ulvesonen. Lengden på lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen skal legges til grunn.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gi rovviltnemndene full instruksjonsmyndighet over egne sekretariat.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen klargjøre rovviltnemndenes ansvar for å tilstrekkelig begrunne fellingsgrunnlag og lovanvendelse i hvert enkeltstående fellingsvedtak.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen gjennomføre GPS-merking av hele den norske ulvebestanden. Informasjonen gjøres tilgjengelig når skadefellingsvedtak er fattet.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv slik at denne starter 1. oktober hvert år.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen innføre stående fellings-tillatelse for ulv som går inn i beiteprioriterte områder og i områder med samisk tamreindrift.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:77 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Ørsal Johansen, Terje Halleland og Jon Georg Dale om en effektiv forvaltning av ulvebestanden i tråd med bestandsmålet – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. mai 2020

Ketil Kjenseth

leder

Sandra Borch

ordfører

**DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/871-

Dato
11. mars 2020

Svar til representantforslag 77 S (2019-2020) om ein effektiv forvaltning av ulvebestanden i tråd med bestandsmålet

Eg viser til brev frå energi- og miljøkomiteen 3. mars 2020 der komiteen sende over representantforslag 77 S (2019-2020) til utgreiing m.m. med svarfrist 10. mars 2020.

Under følgjer mine vurderingar knytt til dei sju forslaga i representantforslaget.

Forslag 1

"Stortinget ber regjeringen snarest, og senest innen utgangen av april 2020 komme tilbake til Stortinget med et konkret forslag til endringer i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, som uttømmer handlingsrommet etter Bernkonvensjonen for å ta hensyn til andre offentlige interesser av vesentlig betydning, herunder en klar forståelse av at å føre en forvaltning av ulv i tråd med Stortingets fastsatte bestandsmål er en slik offentlig interesse."

Først vil eg understreke at vi jobbar for å nå dei ulike bestandsmåla, slik Stortinget ønskjer at vi skal. Vi ligg over bestandsmåla for ulv og jerv, og vi ligg under måla for bjørn og gaupe. Bestandsituasjonen er eit av fleire viktige moment i vurderingane av kvoter for jakt og felling av rovdyr. Bestandsmåla kan likevel ikkje åleine vere styrande for politikken og forvaltninga av rovvilt. Det følgjer av naturmangfoldlova Stortinget har vedteke, som gjennomfører Bernkonvensjonen i norsk rett. Ser ein til dei dokumenta Stortinget har blitt førelagt dei seinare åra, som til dømes stortingsmeldinga om ulv i 2016, har Klima- og miljødepartementet vore klar på dette. At forvaltninga skal skje innanfor dei juridiske rammene i naturmangfoldlova og Bernkonvensjonen går òg tydeleg fram av vedtaka i Stortinget.

Eg vil i denne samanheng også vise til Prop. 63 L (2016-2017) *Endringer i naturmangfoldloven (felling av ulv m.m.)* som Klima- og miljødepartementet la fram for Stortinget våren 2017. I lovproposisjonen er mellom anna juridiske betraktningar av handlingsrommet for felling av ulv som følgjer av naturmangfoldlova og Bernkonvensjonen lagt fram. Det vart òg lagt fram eit konkret forslag om ei mogleg endring av naturmangfoldlova, innanfor rammene av Bernkonvensjonen, som kunne gi noko større fleksibilitet i forvaltninga av ulv. Lovforslaget blei ikkje vedteke av Stortinget. Eg har vanskeleg for sjå at det er ytterlegare handlingsrom for endringar innanfor rammene av Bernkonvensjonen.

Eg viser til at vi no er i ein situasjon der handlingsrommet for felling av ulv er gjenstand for rettsleg prøving i domstolane. Borgarting lagmannsrett har slått fast at det juridiske handlingsrommet er mindre enn det Klima- og miljødepartementet har lagt til grunn i sine vedtak om felling av ulv utanfor ulvesonen. Eg har anka denne dommen til Høgsterett. Dette meiner eg er riktig fordi vi treng ei rettsleg avklaring om handlingsrommet for felling av ulv etter naturmangfoldlova, Bernkonvensjonen og Stortingets vedtak.

Forslag 2

"Stortinget ber regjeringen senest i august 2020 legge frem en gjennomgang av skadepotensialet på beitedyr begått av ulv fra ulvesonen, herunder betydningen dette kan ha for å fatte fellingsvedtak etter Naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Landbruksdirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi involveres i arbeidet."

Det er få viltbestandar i verda som er betre kartlagt og som ein har meir kunnskap om enn den skandinaviske ulvebestanden. Det blir gjort eit omfattande arbeid med snøsporing, DNA-analysar, radiomerking og forskning, og kunnskapen er òg lagt fram for Stortinget mellom anna i stortingsmeldinga frå 2016.

Kva for skadepotensial ulv frå ulvesona representerer for beitedyr utanfor ulvesona var eit tema i 2017, i samanheng med diskusjonane om kva for skadepotensial ulvane i revira Slettås, Julussa og Osdalen representerte. Eit større tal ulv vart radiomerka, og resultata bekrefta det Klima- og miljødepartementet hadde sagt tidlegare om eit lågt skadepotensial. Ingen av dei radiomerka ulvane gjorde skade på beitedyr utanfor ulvesona. I 2017 la Høgskolen i Innlandet også fram ein ny rapport (*Ulv som skadegjører på bufe, tamrein og hund i Norge: skadehistorikk og skadepotensiale i forhold til ulvens spredningsmønster*) med ein grundig gjennomgang av kunnskapen på dette området. I rapporten er det mellom anna gjort greie for kunnskapen om kva for skadepotensial ulv i ulvesona representerer for beitedyr utanfor ulvesona.

Eg meiner det vil vere lite hensiktsmessig å setje i gang ein ny stor gjennomgang innanfor eit område der det allereie føreligg særskildt solid kunnskap. Samstundes vil eg understreke at vi heile vegen får oppdatert kunnskap frå dei omfattande kartleggingane som fortløpande blir gjennomført og frå forskinga innanfor fagfeltet. Forvaltninga har ei dynamisk tilnærming til dette og legg best tilgjengeleg kunnskap til grunn for vurderingar av felling m.m.

Forslag 3

"Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen august 2020 legge frem et forslag om å innskrenke det samlede forvaltningsområdet for ulv med 20 pst., samt en vurdering av hvilke områder som bør tas ut og konsekvenser dette kan ha for mulighetene for å forvalte bestandsmålet."

Storleiken på ulvesona, eller spørsmålet om ein i det heile tatt skal ha ei ulvesone, er også eit tema som relativt nyleg vart grundig vurdert og lagt fram for Stortinget, jf. Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*. I meldinga vart fleire alternative avgrensingar, og fordelar og ulemper med desse, diskutert. Eg har vanskeleg for å sjå at det har skjedd vesentlege endringar frå 2016. Eg meiner difor det ikkje vil vere hensiktsmessig å setje i gang ein ny stor gjennomgang av dette temaet no.

Forslag 4

"Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperiode for ulv slik at det ikke differensieres mellom områder i og utenfor ulvesonen. Lengden for lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen skal legges til grunn."

Ved handsaming av Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur* bad Stortinget regjeringa gjere ei ny vurdering av lisensfellingsperioden for ulv. Det har vi fylgt opp, og i mars 2019 vart lisensfellingsperioden for ulv utanfor ulvesona endra frå 1. oktober – 31. mars til 1. desember – 31. mai.

Endringa er grunngjeve med to hovudomsyn. På den eine sida vart lisensfellingsperioden utvida om våren for å få ei lengre periode med lisensfelling på vårsnø i framkant av beitesesongen for sau. Samstundes vart starten av perioden utsett til 1. desember av omsyn til å redusere risikoen for utilsikta felling av genetisk verdifulle ulvar. Kunnskapen viser at slike finskrussiske ulvar oftast kjem inn i våre områder om hausten, og av omsyn til det høge innavlsnivået er det viktig å skjerme slike individ frå felling så langt det er mogleg.

Grunngjevinga for at vi har ei kortare lisensfellingsperiode innanfor ulvesona er av omsyn til ulvekvalpane si overleving, altså biologiske faktorar. Innanfor ulvesona skal ulven yngle regelmessig, og det må tas omsyn til kvalpane si overleving i ei slik sone. Om ein startar lisensfellinga for tidleg om hausten vil kvalpane ikkje overleve dersom foreldredyra blir skotne. Om ein driv lisensfelling om etterm vinteren og våren risikerer ein at drektige ulvetisper blir åleine og ute av stand til å ta vare på seg sjølv og kvalpane dersom far til kvalpane blir skoten. I denne samanhengen vil eg også leggje til at det er vanskeleg å sjå at det er eit reelt behov for utviding av lisensfellingsperioden innanfor ulvesona. Erfaringa dei to siste åra viser at lisensfellinga av ulvane i dei to ulverevira Slettås og Letjenna vart gjennomført svært raskt, og i løpet av fyrste dag av lisensfellingsperioden.

Dei same biologiske faktorane gjeld naturlegvis også utanfor ulvesona, men fordi vi har så høg kvalitet på overvakinga av ulvebestanden meiner eg det er etisk forsvarleg å opne for ei

lenger lisensfellingsperiode utanfor ulvesona. Om ulv skulle yngle utanfor ulvesona vil dei med største sannsyn fangast opp gjennom bestandsovervakinga, og vi kan ta omsyn til det i den praktiske forvaltninga.

Eg ser ikkje faglege haldepunkt for å gjere ei ny vurdering av lisensfellingsperioden for ulv no, og eg vurderer det ikkje som aktuelt å forlenge lisensfellingsperioden innanfor ulvesona slik at den blir tilsvarande som utanfor ulvesona.

Forslag 5

"Stortinget ber regjeringen gi rovviltnemndene full instruksjonsmyndighet over egne sekretariat."

Rovviltnemndene har i dag full instruksjonsmynde over sekretariata. Nemndene kan for eksempel be om opplysningar og få fagleg hjelp til utforming av vedtak. Sekretariata har samtidig både rett og plikt til å leggje fram alle relevante opplysningar om sakene som er til behandling. Eg meiner det er særskilt viktig at nemndene har eit solid fagleg sekretariat, som legg fram eit politisk uavhengig og fagleg godt grunnlag for dei ulike sakene, før nemndene tek sine avgjerder. Ettersom rovviltnemndene allereie har instruksjonsmynde over eiga sekretariat, er eg difor usikker på kva som konkret ligg i forslaget.

Forslag 6

"Stortinget ber regjeringen klargjøre rovviltnemndenes ansvar for å tilstrekkelig begrunne fellingsgrunnlag og lovanvendelse i hvert enkeltstående fellingsvedtak."

Dette er ein naturleg del av den eksisterande styringsdialogen med rovviltnemndene, og noko eg fortløpande følgjer opp. Som eg har opplyst Stortinget om tidlegare, bad Klima- og miljødepartementet også særskilt om at dei aktuelle rovviltnemndene skulle gje ei meir utfyllande grunngjeving i samband med behandlinga av årets kvoter for lisensfelling av ulv innanfor ulvesona. Nemndene valde ikkje å etterfølgje denne oppmodinga.

Departementet gjennomfører opplæring av nemndene og har jamlege styringsmøter med nemndene. Eg vurderer også å følgje opp med ein eigen instruks om dette overfor nemndene.

Forslag 7

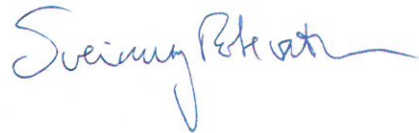
"Stortinget ber regjeringen gjennomføre GPS-merking av hele den norske ulvebestanden. Informasjonen gjøres tilgjengelig når skadefellingsvedtak er fattet."

Dette forslaget meiner eg vil innebære mange utfordringar av både etisk, praktisk, økonomisk og juridisk art.

Forslaget vil ikkje vere praktisk mogleg å gjennomføre. Nye ulvar blir født kvart år, ulvar vandrar på tvers av landegrensene, vandringane skjer i stor grad om sumaren og radiomerking avheng av gode snø- og sporingsforhold, for å nemne nokre av utfordringane.

At dei økonomiske rammene vil måtte auke betrakteleg seier seg sjølv. Eg meiner dette forslaget vil innebere ein ressursbruk som ikkje kan forsvarast.

Med helsing

Sveinung Rotevatn

